

В. О. Петрина

Івано-Франківський національний медичний університет

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ІЗ ДИСЦИПЛІНИ “ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА”

V. O. Petryna

Ivano-Frankivsk National Medical University

THE ROLE OF INTERACTIVE TEACHING METHODS OF STUDENTS OF FOREIGN CITIZENS TRAINING FACULTY IN DISCIPLINE “INTERNAL MEDICINE”

Мета дослідження – оцінити ефективність застосування інтерактивних методів у навчальному процесі серед студентів факультету підготовки іноземних громадян зі спеціальності “Лікувальна справа”, які вивчають дисципліну “Внутрішня медицина”.

Матеріали та методи дослідження. Об’єктом дослідження стали педагогічні прийоми і методи, які використовувались під час занять із дисципліни “Внутрішня медицина”. Робота проводилася зі студентами 4 курсу факультету підготовки іноземних громадян зі спеціальності “Лікувальна справа”, які навчаються іноземною мовою. Використовувалися прийоми та інтерактивні методи в ході педагогічного експерименту.

Результати й обговорення. Одним із напрямків удосконалення підготовки студентів у сучасному вищому навчальному закладі є введення інтерактивних форм навчання. Однак більшість інтерактивних методів навчання неможливо ефективно застосувати серед студентів факультету підготовки іноземних громадян. У статті описуються особливості застосування інтерактивних технологій для іноземних студентів, за допомогою яких досягається найбільш доступне сприйняття викладеного матеріалу. В ході педагогічного експерименту показана ефективність інтерактивних методів навчання для студентів 4 курсу факультету підготовки іноземних громадян зі спеціальності “Лікувальна справа”, які навчаються іноземною мовою. Слід підкреслити, що невід’ємною частиною підготовки студентів є активне застосування інформаційно-комунікаційних технологій, що включають відкритий доступ до освітніх ресурсів, використання на заняттях сучасних мультимедійних засобів навчання, формування відеотеки з лекціями та індивідуальними завданнями.

Висновки. Основою інтерактивних методів навчання є вправи та завдання, які виконуються студентами. Основна відмінність інтерактивних вправ і завдань полягає в тому, що вони спрямовані на закріплення вже вивченого матеріалу та засвоєння нового. Сучасна освіта без використання інтерактивних методів і мультимедійних технологій практично неможлива. Вони дозволяють представити навчальний матеріал у більш доступному для сприйняття студентів візуально-вербальному вигляді. Найкращий результат при використанні даних методів приносить їх комплексне застосування в процесі викладання навчальної дисципліни, а також у поєднанні з традиційними видами навчальної роботи, які дозволяють досягти більш високої ефективності в підготовці майбутніх фахівців.

Ключові слова: інтерактивні методи; іноземні студенти; міжпредметні зв’язки; професійна компетентність.

The aim of the study – to evaluate the efficacy of interactive methods in the learning process among students of Foreign Citizens Training Faculty in specialty “Medicine”, studying the discipline “Internal Medicine”.

Materials and Methods. The object of the study was teaching techniques and methods used in the classroom with discipline “Internal Medicine”. The work was carried out with students of the 4 courses of Foreign Citizens Training Faculty in specialty “Medicine”, who study in foreign language. In the teaching experiment we used techniques and interactive methods.

Results and Discussion. One of the way to improve students’ training in modern university – the introduction of interactive learning forms. Most interactive methods can not effectively use among students of Foreign Citizens Training Faculty. The article describes the use of interactive technologies especially for foreign students, which is achieved through a more accessible perception of studied material. The teaching experiment shows the effectiveness of interactive methods for Foreign Citizens Training Faculty students in specialty “Medicine”. It should be noted that an essential part of preparing students are actively using information and communication technologies, including open access to educational resources in classroom, modern multimedia video library with lectures and individual tasks.

Conclusion. The basis of interactive teaching methods are exercises and tasks performed by students. The main difference interactive exercises and tasks is that they are designed to consolidate your knowledge and learning new things. Modern education without use of interactive techniques and multimedia technology is virtually impossible. They can provide educational material more accessible to students visual perception of verbal form. The best result using these methods bring comprehensive application in the studied process and in combination with traditional learning forms achieve higher efficiency in the training of future specialists.

Key words: interactive methods; foreign students; interdisciplinary communication; professional competence.

© В. О. Петрина

Вступ. Сучасний підхід до навчання студентів орієнтований на внесення в процес новизни, обумовленої особливостями динаміки розвитку і діяльності, специфікою різних технологій навчання та потребами суспільства у виробленні у студентів соціально корисних знань і якостей характеру [1]. Одним із напрямків вдосконалення підготовки студентів у сучасному вищому навчальному закладі є введення в навчальний процес інтерактивних форм навчання [7].

Слово “інтерактив” походить від англійського “interact” (“inter” – взаємний, “act” – діяти). Термін “інтерактивна педагогіка” увів у 1975 р. німецький вчений Ганс Фріц, який визначив мету інтерактивного процесу “...як зміна і поліпшення моделей поведінки його учасників: аналізуючи власні реакції та реакції партнера, учасник змінює свою модель поведінки” [2].

Інтерактивне навчання побудоване на багатоканальній взаємодії всіх учасників навчального процесу та відповідає особистісно-орієнтованому підходу, оскільки в основі механізму його функціонування лежить колективне навчання через співпрацю [5]. Інтерактивні методи створюють середовище освітнього спілкування, яке характеризується відкритістю, взаємодією учасників, рівністю аргументації, розвитком колективного знання, можливістю взаємної оцінки і контролю [4].

Таким чином, інформація повинна засвоюватися не в пасивному режимі, а в активному, з використанням проблемних ситуацій та інтерактивних циклів. Люди запам’ятовують інформацію найкраще тоді, коли вони активно залучені до виконання практичних завдань і вправ у процесі навчання. Тому основними принципами інтерактивного навчання є діалог, робота в малих групах на основі кооперації і співробітництва, рольова (ігрова) діяльність та тренінгова організація навчання [3].

Мета дослідження – оцінити ефективність застосування інтерактивних методів у навчальному процесі серед студентів факультету підготовки іноземних громадян зі спеціальності “Лікувальна справа”, які вивчають дисципліну “Внутрішня медицина”.

Матеріали та методи дослідження. Об’єктом дослідження стали педагогічні прийоми і методи, які використовувались під час занять із дисципліни “Внутрішня медицина”. Робота проводилася зі студентами 4 курсу факультету підготовки іноземних громадян зі спеціальності “Лікувальна справа”, які навчаються іноземною мовою. Використовувалися

прийоми та інтерактивні методи в ході педагогічного експерименту.

Результати й обговорення. Працюючи з групами студентів 4 курсу факультету підготовки іноземних громадян зі спеціальності “Лікувальна справа” в рамках викладання дисципліни “Внутрішня медицина”, було відзначено їх слабке знання української мови, несформованість образного мислення та відсутність здатності самостійно вибудовувати асоціативний ряд. Тому доцільним є впровадження в практику навчання іноземних студентів занять із використанням інтерактивних технологій. Мета включення інтерактивних методів у процес навчання полягає не тільки в удосконаленні подачі знань і навичок, а й у створенні навчально-наукової бази, яку студенти зможуть використовувати при подальшому навчанні у вищому навчальному закладі. Однак більшість інтерактивних методів, які ефективно застосовуються для навчання українських студентів, неможливо застосувати в групах іноземних студентів. У зв’язку з цим, необхідним є модифікування деяких педагогічних прийомів для роботи в групах іноземних студентів. Пропонується перелік основних інтерактивних методів навчання, які використовуються на кафедрі внутрішньої медицини № 1, для студентів 4 курсу факультету підготовки іноземних громадян і специфіка їх використання в навчальному процесі.

- Міждисциплінарність, як метод інтерактивного навчання, полягає у застосуванні знань з інших навчальних дисциплін, що дозволяє фокусувати їх у контексті поставленого завдання [8]. Використання загальної термінології, пояснення одних і тих же аспектів з точки зору різних дисциплін формує у студента більш повну клінічну картину патології, що вивчається. Слід зазначити, що поряд із наявністю міжпредметних зв’язків між теоретичними дисциплінами чітко проявляється взаємозв’язок із клінічними дисциплінами.

- Метод “мозкового штурму”, або “мозкова атака”, – це один із інтерактивних методів, що дозволяє оцінити вміння працювати в команді. Спільна діяльність студентів у малій групі (команді) з неформальним лідером спрямована на вирішення загального завдання з поділом внутрішньогрупових ролей і відповідальності за результат [9]. Суть цього методу полягає в тому, що приймається будь-яка відповідь студента на поставлене запитання. При цьому учасники дискусії повинні знати, що від них не потрібно обґрунтувань чи пояснень своїх відповідей. “Мозковий штурм”

застосовується в тому випадку, коли потрібно з'ясувати інформованість учасників або їх ставлення до певного питання.

• Розвиток критичного мислення – це формування розумових навичок (вміння приймати зважені рішення, працювати з інформацією, аналізувати різні аспекти патологічних процесів) студентів, необхідних у повсякденній практичній діяльності [4]. Розвитку критичного мислення сприяють креативні завдання, під якими розуміються такі навчальні дії, які вимагають від студентів не простого відтворення інформації, а творчості, оскільки вони містять певний елемент невідомості і мають декілька підходів. Творче завдання становить основу будь-якого інтерактивного методу. Його вибір сам по собі є творчістю для педагога, оскільки потрібно знайти таке завдання, яке б відповідало всім критеріям:

- 1) мати неоднозначні рішення;
- 2) бути практичним і корисним для студентів;
- 3) викликати інтерес у студентів;
- 4) відповідати основним цілям навчання [10].

• Навчання на основі досвіду – активізація когнітивних здібностей студентів за допомогою асоціацій їх власного досвіду з навчальним процесом. Особливо важливий етап – це практика в медичних установах, а саме: робота в парі з кваліфікованим спеціалістом [6]. Пройшовши теоретичний курс, студент має можливість спостерігати за роботою дипломованого фахівця. Після огляду пацієнтів на практичних заняттях проходить обговорення, в ході якого іноземні студенти діляться набутим досвідом, описуючи і пояснюючи дії лікаря на основі вже засвоєних ними теоретичних знань. Таким чином, звіт одного студента займає приблизно 3–4 хв і складається з п'яти-шести пропозицій. Застосування даної технології може включати в себе опитування по пройдених темах для закріплення вивченого матеріалу, що також є позитивним моментом при використанні даного методу.

Для підтвердження ефективності інтерактивних методів навчання в студентів 4 курсу факультету підготовки іноземних громадян зі спеціальності “Лікувальна справа” був проведений педагогічний експеримент. У ньому взяли участь 4 клінічні групи 4 курсу (43 іноземних студенти), які вивчали дисципліну “Внутрішня медицина” на кафедрі внутрішньої медицини № 1 протягом одного семестру. З них дві клінічні групи (22 особи) навчалися з використанням досліджуваних інтерактивних технологій (експериментальна група).

Інші дві клінічні групи (21 особа) навчалися за традиційною схемою з використанням класичних пасивних педагогічних методів. Для оцінки ефективності роботи інтерактивних педагогічних методів використовувався підсумковий контрольний тест (педагогічні тестування), розроблений за матеріалами дисципліни “Внутрішня медицина” для студентів 4 курсу факультету підготовки іноземних громадян зі спеціальності “Лікувальна справа”. Для оцінки результатів тестування використовувалась система балів. Виконавши всі завдання, студент мав можливість набрати максимально 40 балів.

Було відзначено, що експериментальна група іноземних студентів виконала дане завдання з більш високим середнім балом, ніж контрольна група, що дозволяє зробити висновок про ефективність використання інтерактивних технологій у групах студентів 4 курсу факультету підготовки іноземних громадян зі спеціальності “Лікувальна справа”, які вивчають дисципліну “Внутрішня медицина” англійською мовою.

Слід підкреслити, що невід'ємною частиною підготовки студентів є активне застосування інформаційно-комунікаційних технологій, які включають відкритий доступ до освітніх ресурсів, використання на заняттях сучасних мультимедійних засобів навчання, формування відеотеки з лекціями та індивідуальними завданнями.

Висновки. Основою інтерактивних методів навчання є вправи та завдання, які виконуються студентами. Основна відмінність інтерактивних вправ і завдань полягає в тому, що вони спрямовані на закріплення вже вивченого матеріалу та засвоєння нового. Сучасна освіта без використання інтерактивних методів і мультимедійних технологій практично неможлива. Вони дозволяють представити навчальний матеріал у більш доступному для сприйняття студентів візуально-вербальному вигляді. Найкращий результат при використанні даних методів приносить їх комплексне застосування в процесі викладання навчальної дисципліни, а також у поєднанні з традиційними видами навчальної роботи, які дозволяють досягти більш високої ефективності в підготовці майбутніх фахівців.

Перспективи подальших досліджень полягають в удосконаленні та імплементації інтерактивних технологій навчання у систему освіти вищих медичних навчальних закладів із метою підвищення якості освіти студентів та підготовки висококваліфікованих спеціалістів.

Список літератури

1. Впровадження сучасних освітніх технологій в навчальний процес вищих медичних закладів України / В. О. Бенюк, О. А. Диндар, Т. Р. Никонюк, О. А. Щерба // Медична освіта. – 2012. – № 3. – С. 20–23.
2. Богданова І. М. Використання інтерактивних технологій у підготовці майбутніх соціальних працівників / І. М. Богданова // Вісник Національної академії Державної прикорд. служби України. Педагогічні науки. – 2011. – № 11. – С. 15–20.
3. Будаев Ю. В. Формирование диалогического общения в образовательном процессе высшей школы / Ю. В. Будаев, О. И. Годованец, Е. Б. Ваколюк // Неонатология, хирургия та перинатальна медицина. – 2013. – Т. III, № 2 (8). – С. 138–140.
4. Денисюк В. І. Проблеми підготовки лікарів і покращення навчання студентів 6-го курсу шляхом розвитку творчості та удосконалення клінічного мислення з внутрішньої медицини / В. І. Денисюк, В. П. Іванов, Г. І. Коцута // Новості медицини и фармації. – 2013. – № 5 (449). – С. 16.
5. Підаєв А. В. Болонський процес в Європі / А. В. Підаєв, В. Г. Передерій. – К., 2004. – 190 с.
6. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навч.-метод. посіб. / С. О. Сисоєва ; НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. – К. : ВД “ЕКМО”, 2011. – 324 с.
7. Суліма Є. М. Невідкладні завдання системи вищої освіти на новому етапі Болонського процесу / Є. М. Суліма // Вища школа. – 2010. – № 11. – С. 5–13.
8. Філоненко М. М. Проектування навчальних занять у системі вищої медичної освіти на основі компетентнісного підходу / М. М. Філоненко // Медична освіта. – 2016. – № 1. – С. 47–49.
9. Яремчук Л. В. Використання методу рольової гри при проведенні практичних занять на клінічних кафедрах / Л. В. Яремчук // Biomedical and biosocial anthropology. – 2014. – № 22. – С. 257–259.
10. Aronson L. Twelve tips for teaching reflection at all level of medical education / L. Aronson // Med. Teacher. – 2011. – Vol. 33 (3). – P. 200–205.

References

1. Beniuk, V.O., Dyndar, O.A., Nykoniuk, T.R., & Shcherba, O.A. (2012). Vprovadzhennia suchasnykh osvitnykh tekhnolohii v navchalnyi protses vyshchykh medychnykh zakladiv Ukrainy [The introduction of modern technologies in the educational process of higher medical establishments of Ukraine]. *Medychna Osvita – Medical Education*, 3, 20-23 [in Ukrainian].
2. Bohdanova, I.M. (2011). Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii u pidhotovtsi maibutnykh sotsialnykh pratsivnykiv [Using of interactive technologies in the training of future social workers]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykor. sluzhby Ukrainy. Pedagogichni nauky – Journal of National Academy of the State Border Police of Ukraine. Pedagogical Sciences*, 11, 15-20 [in Ukrainian].
3. Budaev, Yu.V., Godovanets, O.I., & Vakolyuk, E.B. (2013). Formirovanie dialogicheskogo obshcheniya v obrazovatelnom protsesse vysshey shkoly [Formation of communication society in High school process]. *Neonatalogiia, hirurhiia ta perynatalna medytsyna – Neonatology, Surgery and Perinatal Medicine*, III, 2(8), 138-140 [in Ukrainian].
4. Denysiuk, V.I., Ivanov, V.P., & Kotsuta, H.I. (2013). Problemy pidhotovky likariv i pokrashchennia navchannia studentiv 6-ho kursu shliakhom rozvytku tvorchosti ta udoskonalennia klinichnoho myslennia z vnutrishnioi medytsyny [Problems of doctors' training and improving of studying of 6th course students by development of creativity and improvement of clinical thinking on Internal Medicine]. *Novosti meditsyny i farmatsii – News of Medicine and Pharmacy*, 5 (449), 16 [in Ukrainian].
5. Pidaiev, A.V., & Perederii, V.H. (2004). *Bolonskyi protses v Yevropi [Bologna process in Europe]*. Kyiv [in Ukrainian].
6. Sysoieva, S.O. (2011). *Interaktyvni tekhnolohii navchannia doroslykh: navchalno-metodychnyi posibnyk [Interactive technologies of adult education: textbook]*. Kyiv: VD “EKMO” [in Ukrainian].
7. Sulima, Ye.M. (2010). *Nevidkladni zavdannia systemy vyshchoi osvity na novomu etapi Bolonskoho protsesu [Urgent tasks of higher education in the new stage of Bologna process]*. Kyiv: Vyshcha shkola [in Ukrainian].
8. Filonenko, M.M. (2016). Proektuvannia navchalnykh zaniat u systemy vyshchoi medychnoi osvity na osnovi kompetentnisnogo pidhodu [Design of educational studies in higher medical education based on the competence approach]. *Medychna osvita – Medical Education*, 1, 47-49 [in Ukrainian].
9. Yaremchuk, L.V. (2014). Vykorystannia metodu rolivovoi hry pry provedenni praktychnykh zaniat na klinichnykh kafedrah [Using of role-play during the practical training in clinical departments]. *Biomedical and Biosocial Anthropology*, 22, 257-259 [in Ukrainian].
10. Aronson, L. (2011). Twelve tips for teaching reflection at all level of medical education, *Med. Teacher*, 33(3), 200-205.

Отримано 03.02.17

Електронна адреса для листування: petryna.vitaliy@gmail.com